

Lausunto
13.4.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

Lausunto valtioneuvoston asetuseronnoksesta vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt tarkoin rajatulta määrältä organisaatioita lausuntoja otsikossa mainitun asetuksen muutoksista. Suomen suurimman, yhteensä 300 000 henkilöä työllistävän alan edustajina Kaupan liitto ja Päivittäistavarakauppa ry (PTY) haluavat antaa lausuntonsa asetuseronnoksesta. Kaupan ala tuottaa kansalaisten arjen sujumisen kannalta keskeistä palvelua koko maassa. Sen merkitys myös huoltovarmuuden kannalta on ilmeistä, koska muun muassa päivittäistavaraahuolto nojaa kaupan yritysten toimintaan kaikissa tilanteissa.

Lausumme kunnioittavasti seuraavaa:

Kaupan liiton ja PTY:n mielestä on tärkeää siirtyä rokotejakelun alueelliseen painottamiseen viipymättä. Pidämme hyvänä hallituksen suunnitelmaa ottaa nykyisen rokotuskäytännön rinnalla samanaikaisesti käyttöön rokotejakelun alueellisen painottamisen epidemiologisen tilanteen perusteella, kun rokotesaatavuus on paranemassa asteittain.

Kaupan liitto ja PTY toteavat, että koska suuri osa kauppojen henkilöstöstä työskentelee työtehtävissä, joiden toteuttaminen edellyttää ihmisten kohtaamista etätyöskentelyn sijasta, on niiden kannalta ensiarvoisen tärkeää, että rokottaminen toteutetaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa korkean ilmaantuvuuden alueilla. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella, joka sisältyy Covid-19-viruksen aiheuttaman taudin korkean ilmaantuvuuden alueisiin, sijaitsee useiden myymälöiden lisäksi myös pääosa kaupan suurista keskusvarastoista. Ne ovat kaupan logistiikan, ja siten myös huoltovarmuuden (päivittäistavarahuollon) kannalta elintärkeitä. Kaupan alan toiminnan jatkuvuuden merkitys kotimarkkinoiden toiminnalle on koko koronakriisin ajan ollut ilmeistä.

Asetuseronnoksen perustelumuiston asetuksen 2 §:ää koskevassa perusteluissa todetaan, että *Covid-19-epidemiassa ikäryhmäkohtainen ilmaantuvuus on ollut korkeinta nuorten aikuisten, nuorten ja työikäisen väestön keskuudessa ja että rokotusten kohderyhmänä ovat tähän saakka olleet ensisijaisesti ikääntyneet ja lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluvat*. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi määräaikaisesti voimassa oleva 2 a § rokotusten alueellisesta kohdentamisesta. Siinä esitetään nykyisen rokotusjärjestyksen sijasta uutta, kolmiosaista painotusta (alueen väestön lukumäärä, edellisten viikkojen tapausmäärä ja edellisten viikkojen erikoissairaanhoidon joutuneiden määrä), jolla voitaisiin perustelujen mukaan samalla määrällä koronavirusrokotuksia estää enemmän sairaalahoitojaksoja verrattuna väestömäärään perustuvaan rokotteiden jakeluun. Perustelujen mukaan *väestön rokotuskattavuuden huomattava lisääntyminen myös nuoremmassa ikäryhmissä vaikuttaisi merkittävästi myös tapausmääriin ja epidemian etenemiseen*.

Asetuseronnoksessa rokotejärjestys määräytyisi alueellisesti ikäryhmäjärjestyksessä. Ikäryhmät ensin rokotettavista alkaen olisivat 60–69-vuotiaat, 50–59-vuotiaat, 40–49-vuotiaat, 30–39-vuotiaat

Lausunto
13.4.2021

ja 16–29-vuotiaat. Kaupan alan työllisten (TOL 2008, luokka G) keski-ikä vuonna 2018 oli 39,5 vuotta (Tilastokeskus 2020). Annettaessa rokotuksia asetusluonnoksessa esitetyllä ikäryhmäjaolla kaupan henkilöstön rokottaminen ajoittuisi useiden työpaikkojen ja toimintojen osalta rokotusjärjestyksen loppuvaiheeseen, odottaen aina, että vanhemmat ikäryhmät olisi rokotettu ensin. Näkemyksemme mukaan asetusluonnoksessa esitetyt ikäryhmien laajentaminen nopeuttaisi rokotustahtia. Samalla se edistäisi rokotekattavuutta myös toiminnoissa, joissa työskentelee paljon nuoria ikäryhmiä, kuten kauppojen osalta keskusvarastoilla ja myymälä- ja asiakaspalvelutehtävissä. Päivittäistavara huollon ja kansalaisten arjen sujumisen kannalta keskeisten kaupan toimintojen jatkuvuuden turvaamiseksi rokotuksissa etusijalle pitäisi asettaa henkilöt, jotka työskentelevät tehtävissä, joissa etätö on mahdotonta ja suojautuminen hyvin vaikeaa sekä jotka työskentelevät huoltovarmuuden kannalta kriittisissä toiminnoissa.

Rokotusten järjestäminen on tartuntatautilain (1227/2016) 45 §:n mukaisesti kuntien vastuulla. Kaupan liitto ja PTY pitävät tärkeänä, että yksityinen työterveyshuolto otettaisiin mahdollisimman laajasti mukaan rokotteiden antamiseen. Työikäisen väestön rokottaminen työterveyshuollon toimesta vähentäisi osaltaan julkisen terveydenhuollon kuormittumista ja varmistaisi osaavan henkilöstön riittävyyden, sillä kyseisellä sektorilla on valmiiksi rokottamaan koulutettua henkilöstöä.

Lisäksi Kaupan liitto ja PTY pitävät tärkeänä, että asetuksen voimassaoloaika asetettaisiin suhteessa rokotuksen etenemisennusteeseen, millä mahdollistettaisiin rokotejärjestyksen alueellisen kohdentamisen kautta saatavien hyötyjen toteutuminen.

Kauppan liitto ja PTY:n edellyttävät, että Suomi valmistautuu ottamaan ensimmäisten maiden joukossa käyttöön Euroopan komission ehdottaman koronapassin, jonka avulla voidaan helpottaa rajat ylittävää matkustamista sekä vauhdittaa yhteiskunnan avaamista. Kaikki keinot turvallisen työmatkaliikenteen mahdollistamiseksi tulisi ottaa nopeasti käyttöön.

Yhteiskunnan mahdollisimman nopea, hallittu avaaminen on mielestämme ensiarvoisen tärkeää talouden elpymisen kannalta. Kaupan alan yritykset jatkavat johdonmukaisesti Covid-19 -taudin leviämistä estävien toimenpiteiden toteuttamista turvallisen asiointi- ja työympäristön säilyttämiseksi.

KAUPAN LIITTO ja PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA RY

Simo Hiilamo
Edunvalvontajohtaja, Kaupan liitto
PL 340 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki
simo.hiilamo@kauppa.fi
+358 50 350 7564

Lauri Kulonen
Koronavarautumisen asiantuntija, Kaupan liitto
Valmiuspäällikkö, Päivittäistavarakauppa ry

Tea Taivalkoski
Lakimies, Kaupan liitto ja Päivittäistavarakauppa ry

Merja Söderström
Lakimies, Päivittäistavarakauppa ry